

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
в.о. декана економічного факультету
Ростислав Михайлишин
“31” серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пенсійне забезпечення в Україні

освітній рівень	перший (бакалаврський)
галузь знань	23 Соціальна робота
спеціальність	232 Соціальне забезпечення
освітня програма	«Соціальне забезпечення»
факультет	Економічний

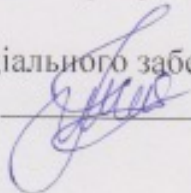
2022-2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни « Пенсійне забезпечення в Україні » для студентів спеціальності 232 Соціальне забезпечення (освітня програма «Соціальне забезпечення»)

Розробник: Кадикало О. І., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри соціального забезпечення та управління персоналом

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціального забезпечення та управління персоналом

Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

В.о.завідувача кафедри соціального забезпечення та управління персоналом Наталя Шегинська

© Кадикало О. І., 2022

© ЛНУ ім.Івана Франка, 2022

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 8	Галузь знань 23 Соціальна робота	Нормативна	
Модулів – 2	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Рік підготовки	
Змістових модулів –		3-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання <hr style="width: 100%; border: 0; border-top: 1px solid black; margin: 0;"/> <small>(назва)</small>		Семестр	
Загальна кількість годин – 240 год	Спеціальність: 232 Соціальне забезпечення	Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти : аудиторних – 4 год самостійної роботи студента – 3 год		64 год.	-
		Практичні, семінарські	
		80 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		96 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
		-	
	Вид контролю:		
Залік, екзамен	-		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):
для денної форми навчання – 66

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Пенсійне забезпечення в Україні» є надання знань щодо пенсійних правовідносин, правового статусу суб'єктів пенсійного забезпечення, ґрунтовних науково-теоретичних та науково-прикладних знань із навчальної дисципліни; адміністрування основних правових інститутів у сфері соціального захисту; формування навичок самостійного аналізу та вміння застосовувати правові норми, що регламентують порядок реалізації права на соціальний захист при настанні певного соціального ризику.

Основними завданнями дисципліни є:

- оволодіння теоретичними та практичними знаннями щодо організації пенсійного забезпечення;
- набуття професійних практичних навичок належного правового супроводження пенсійної діяльності;
- набуття навичок практичного застосування норм пенсійного законодавства;
- розуміння предметної області та професійної діяльності.

Після успішного вивчення навчальної дисципліни у здобувачів вищої освіти формуються такі компетентності:

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

СК 2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення;

СК 3. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах;

СК 4. Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення;

ПРН 5 Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій;

ПРН 6 Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту

ПРН 8 Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення

ПРН 14 Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Пенсійне право в системі права соціального забезпечення

Виникнення пенсійного забезпечення

Поняття, ознаки а економічна природа пенсій
Пенсійне забезпечення як вид соціального забезпечення
Право людини на пенсію.

Тема 2. Пенсійне право України

Пенсійне право як автономна складова права соціального забезпечення
Особливості врегульованих нормами права моделей суспільних відносин у сфері пенсійного забезпечення
Правовідносини у сфері пенсійного забезпечення
Міжгалузевий характер пенсійного забезпечення.
Система законодавства пенсійного забезпечення.

Тема 3. Види пенсійних систем в світі

Поняття та класифікація пенсійних систем у світі
Солідарна (розподільча пенсійна система) у світі
Обовязкова накопичувальна пенсійна система у світі
Добровільні (недержавні) пенсійні системи у світі
Змішані пенсійні системи світу.

Тема 4. Пенсійна система України

Поняття, загальна характеристика, структура пенсійної системи України
Солідарна система загальнообовязкового державного пенсійного страхування в Україні
Накопичувальна система загальнообовязкового державного пенсійного страхування в Україні
Система недержавного пенсійного забезпечення в Україні.

Тема 5. Загальні положення солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

Суб'єкти солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування
Єдиний внесок як фінансова основа загальнообов'язкового державного соціального страхування
Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування
Трудовий та страховий стаж
Порядок визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії.

Тема 6. Види пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

Пенсії за віком у солідарній системі
Пенсії по інвалідності в солідарній системі
Пенсії в зв'язку з втратою годувальника в солідарній системі.

Тема 7. Пенсійне забезпечення окремих категорій громадян

Пенсійне забезпечення окремих категорій громадян у солідарній системі
Порядок звернення, підготовки, подання та розгляду документів для призначення пенсії в солідарній системі
Виплата пенсії
Індексація та перерахунок пенсії в солідарній системі.

Тема 8. Державне пенсійне забезпечення

Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб
Пенсійне забезпечення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Тема 9. Спеціальне пенсійне забезпечення та дострокові пенсії

Спеціальне пенсійне забезпечення
Пенсії за особливі заслуги перед Україною
Пенсії за віком на пільгових умовах для окремих категорій працівників
Пенсії за вислугу років артистам театральних та інших видовищних закладів
Дострокові пенсії в системі державного пенсійного забезпечення.

Тема 10. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Поняття та загальна характеристика накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування
Правовий статус Накопичувального пенсійного фонду
Інші суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування
Пенсійні активи накопичувальної системи пенсійного страхування
Пенсійні виплати за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування.

Тема 11. Недержавне пенсійне забезпечення

Сутність недержавного пенсійного забезпечення
Суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення
Недержавні пенсійні фонди, їх правовий статус та види
Пенсійні активи недержавного пенсійного забезпечення та управління ними
Пенсійний контракт та пенсійна схема
Пенсійні виплати в системі недержавного пенсійного забезпечення.

Тема 12. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Поняття, принципи та загальна характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування
Правовий статус Фонду соціального страхування України
Правовий статус роботодавця як страхувальника в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування
Правовий статус застрахованих осіб у системі загальнообов'язкового державного

соціального страхування

Контроль та нагляд у сфері соціального страхування

Види матеріального забезпечення, що надаються за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

Соціальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності

Страхові виплати потерпілим у зв'язку з втратою ними повністю або частково засобів до існування

Надання за рахунок коштів Фонду соціального страхування України послуг з медичної та соціальної допомоги потерпілим від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Тема 13. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття

Поняття та загальна характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття

Управління страхуванням на випадок безробіття

Статус безробітного та його правові наслідки

Допомоги за системою загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття

Соціальні послуги, що надаються безробітним

Тема 14. Соціальні допомоги в системі права соціального забезпечення

Поняття та загальна характеристика соціальних допомог

Право соціальної допомоги як підгалузь права соціального забезпечення

Класифікація соціальних допомог

Правовідносини з приводу забезпечення соціальними допомогам

Принципи права соціальної допомоги

Змістовий модуль 2.

Тема 1: Державні соціальні допомоги.

Поняття та загальна характеристика державних соціальних допомог.

Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт для визначення права на призначення соціальної допомоги та її розміру.

Поняття та методика обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги.

Тема 2: Державна допомога сім'ям з дітьми

Загальна характеристика державних соціальних допомог сім'ям з дітьми

Допомога у зв'язку з вагітністю і пологами

Допомога при народженні дитини

Допомога при усиновленні дитини

Допомога на дітей над якими встановлено опіку чи піклування.

Тема 3. Державна допомога сім'ям з дітьми

Допомога на дітей одиноким матерям

Строк розгляду документів для призначення державної допомоги

Виплата державної допомоги сім'ям з дітьми

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

Тема 4. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю

Порядок призначення державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю

Надбавка за особами з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.

Виплата державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.

Допомога на поховання особи з інвалідністю з дитинства чи дитини з інвалідністю.

Тема 5. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю

Загальна характеристика допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю.

Порядок надання державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю.

Державна соціальна допомога на догляд за особою яка не має права на пенсію, та особам з інвалідністю.

Обчислення середньомісячного сукупного доходу для визначення права на соціальну допомогу та допомогу на догляд.

Виплата соціальної допомоги та допомоги на догляд.

Тимчасова державна соціальна допомога непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату.

Тема 6. Інші види допомог та заходи соціальної підтримки населення.

Тимчасова державна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину, або місце проживання їх невідоме.

Щомісячні допомоги окремим категоріям громадян.

Одноразові допомоги в системі державних соціальних допомог.

Одноразова допомога представникам силових структур, волонтерам та "чорнобильцям".

Житлові субсидії.

Соціальні стипендії студентам (курсантам) ВНЗ.

Допомога на поховання.

Заходи соціальної підтримки вразливих груп населення.

Тема 7. Право соціального обслуговування в системі права соціального

забезпечення.

Загальні засади надання соціальних послуг

Співвідношення понять “соціальне обслуговування” і “соціальні послуги”.

Поняття права соціального обслуговування, його предмет та система.

Правовідносини в системі соціального обслуговування.

Система надання соціальних послуг. Порядок надання соціальних послуг.

Фінансування соціальних послуг.

Кадрове забезпечення надання соціальних послуг.

Тема 8. Правові засади реабілітації осіб з інвалідністю

Особи з інвалідністю та їх місце в українському суспільстві. Інвалідність та її правове регулювання в Україні.

Державна політика в сфері реабілітації осіб з інвалідністю. Громадські організації осіб з інвалідністю.

Фонд соціального захисту інвалідів.

Структура системи реабілітації осіб з інвалідністю.

Діяльність реабілітаційних центрів. Види і форми реабілітаційних заходів.

Тема 9. Соціальні послуги, що надаються фізичним особам органами соціального захисту населення

Соціальні послуги, що надаються територіальними центрами соціального обслуговування

Організація діяльності територіального центру.

Соціальні послуги та загальні умови їх надання територіальним центром.

Припинення соціального обслуговування в територіальному центрі.

Надання соціальних послуг.

Тема 10. Правове регулювання соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю

Організація діяльності з надання соціальних послуг сім'ї, дітям та молоді..

Виявлення та ведення обліку дітей службами у справах дітей.

Усиновлення, встановлення опіки і передача дітей до прийомної сім'ї.

Влаштування дітей до дитячого будинку сімейного типу.

Соціальні послуги, що надаються центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Організація соціального обслуговування центрами соціально-психологічної реабілітації дітей.

Соціальна робота щодо попередження насильства в сім'ї.

Тема 11. Соціальні послуги, що надаються дітям установами освіти

Соціальні послуги що надаються психологічною службою.

Утримання, навчання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування в інтернатних установах.

Утримання, навчання та виховання в інтернатних установах дітей, які потребують корекції фізичного або розумового розвитку.

Організація діяльності школи соціальної реабілітації.

Соціальні послуги, що надаються навчально-реабілітаційними центрами

Тема 12. Соціальні послуги, що надаються вразливим групам населення установами охорони здоров'я.

Медична допомога населенню.

Утримання дітей у будинках дитини.

Соціальні послуги, що надаються центрами медико-соціальної реабілітації дітей.

Санаторно-курортні заклади охорони здоров'я.

Надання паліативної допомоги закладами охорони здоров'я.

Установлення інвалідності у дітей.

Соціальні послуги, що надаються МСЕК.

Тема 13. Соціальні послуги, що надаються окремим категоріям осіб

Соціальне обслуговування бездомних громадян і безпритульних.

Соціальні послуги, що надаються особам, які відбувають чи відбували покарання у вигляді обмеження волі або позбавлення волі.

Соціальна реабілітація осіб, які постраждали від терористичного акту.

Соціальні послуги, що надаються біженцям та особам які потребують тимчасового захисту.

Ритуальне обслуговування населення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ				Кількість годин ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ			
	Лекції	Практичні, семінарські заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Лекції	Практичні, семінарські заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
<i>Змістовий модуль 1.</i>								
Тема 1. Пенсійне право в системі права соціального забезпечення	2	2	3					
Тема 2. Пенсійне право України	2	2	3					
Тема 3. Види пенсійних систем в світі	2	2	3					
Тема 4. Пенсійна система України	2	2	3					

Тема 5. Загальні положення солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	2	4	4					
Тема 6. Види пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	2	4	4					
Тема 7. Пенсійне забезпечення окремих категорій громадян	2	2	3					
Тема 8. Державне пенсійне забезпечення	2	2	3					
Тема 9. Спеціальне пенсійне забезпечення та дострокові пенсії	2	2	3					
Тема 10. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.	2	4	4					
Тема 11. Недержавне пенсійне забезпечення	2	4	4					
Тема 12. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	4	4	4					
Тема 13. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	2	2	3					
Тема 14. Соціальні допомоги в системі права соціального забезпечення	4	4	4					
Всього	32	40	48					
Змістовний модуль 2								
Тема 1: Державні соціальні допомоги.	2	2	3					
Тема 2: Державна допомога сім'ям з дітьми	2	2	3					
Тема 3. Державна допомога сім'ям з дітьми	2	2	3					
Тема 4. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю	2	4	4					

Тема 5. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю	4	4	4					
Тема 6. Інші види допомоги та заходи соціальної підтримки населення.	4	4	4					
Тема 7. Право соціального обслуговування в системі права соціального забезпечення.	2	4	4					
Тема 8. Правові засади реабілітації осіб з інвалідністю	2	2	3					
Тема 9. Соціальні послуги, що надаються фізичним особам органами соціального захисту населення	2	2	3					
Тема 10. Правове регулювання соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю	2	4	4					
Тема 11. Соціальні послуги, що надаються дітям установами освіти	2	2	3					
Тема 12. Соціальні послуги, що надаються вразливим групам населення установами охорони здоров'я.	2	4	4					
Тема 13. Соціальні послуги, що надаються окремим категоріям осіб	4	4	3					
Всього	32	40	48					
Всього за 2 модулі	64	80	96					
Підсумковий контроль: залік, екзамен								
Разом:	годин		240					
	кредитів		8					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
1	Пенсійне право в системі права соціального забезпечення	2
2	Пенсійне право України	2

3	Види пенсійних систем в світі	2
4	Пенсійна система України	2
5	Загальні положення солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	4
6	Види пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	4
7	Пенсійне забезпечення окремих категорій громадян	2
8	Державне пенсійне забезпечення	2
9	Спеціальне пенсійне забезпечення та дострокові пенсії	2
10	Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.	4
11	Недержавне пенсійне забезпечення	4
12	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	4
13	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	2
14	Соціальні допомоги в системі права соціального забезпечення	4
	Разом	40
	<i>Змістовий модуль 2.</i>	
1	Державні соціальні допомоги.	2
2	Державна допомога сім'ям з дітьми	2
3	Державна допомога сім'ям з дітьми	2
4	Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю	4
5	Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю	4
6	Інші види допомог та заходи соціальної підтримки населення.	4
7	Право соціального обслуговування в системі права соціального забезпечення.	4
8	Правові засади реабілітації осіб з інвалідністю	2
9	Соціальні послуги, що надаються фізичним особам органами соціального захисту населення	2
10	Правове регулювання соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю	4
11	Тема 11. Соціальні послуги, що надаються дітям установами освіти	2
12	Соціальні послуги, що надаються вразливим групам населення установами охорони здоров'я.	4
13	Соціальні послуги, що надаються окремим категоріям осіб	4
	Разом	40

6. Теми практичних занять – не передбачено

7. Теми лабораторних занять – не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
1	Пенсійне право в системі права соціального забезпечення	3
2	Пенсійне право України	3
3	Види пенсійних систем в світі	3
4	Пенсійна система України	3
5	Загальні положення солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	4
6	Види пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	4
7	Пенсійне забезпечення окремих категорій громадян	3
8	Державне пенсійне забезпечення	3
9	Спеціальне пенсійне забезпечення та дострокові пенсії	3
10	Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.	4
11	Недержавне пенсійне забезпечення	4
12	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	4
13	Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття	3
14	Соціальні допомоги в системі права соціального забезпечення	4
Разом		48
<i>Змістовий модуль 2.</i>		
1	Державні соціальні допомоги.	3
2	Державна допомога сім'ям з дітьми	3
3	Державна допомога сім'ям з дітьми	3
4	Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю	4
5	Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю	4
6	Інші види допомог та заходи соціальної підтримки населення.	4
7	Право соціального обслуговування в системі права соціального забезпечення.	4
8	Правові засади реабілітації осіб з інвалідністю	3
9	Соціальні послуги, що надаються фізичним особам органами соціального захисту населення	3
10	Правове регулювання соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю	4
11	Соціальні послуги, що надаються дітям установами освіти	3

12	Соціальні послуги, що надаються вразливим групам населення установами охорони здоров'я.	4
13	Соціальні послуги, що надаються окремим категоріям осіб	3
	Разом	48
	Разом за 2 модулі	96

9. Індивідуальні завдання – не передбачено

10. Методи навчання

Результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання досягнення результатів навчання
Здатність вирішувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	Словесні методи (лекції, бесіди з формуванням проблемних завдань, дискусії); наочні методи (мультимедійні презентації); проблемно-пошукові (виконання завдань самостійної роботи; робота у групах виконання індивідуальних завдань)	усне опитування, участь в обговоренні дискусійних питань, експрес-контроль, написання контрольної роботи.

11. Методи контролю

- Вибіркове усне опитування на семінарських заняттях;
- контролюючі тести;
- поточне оцінювання після вивчення тем;
- контрольна робота

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Активність на практичному/ семінарському занятті (опитування на семінарах, дискусії) Виконання презентації по обраній темі	Виконання тестових завдань по темах	Залік	Сума
50	20	30	100

Активність на практичному/ семінарському занятті (опитування на семінарах, дискусії) Виконання презентації по обраній темі	Виконання тестових завдань по темах	Екзамен	Сума
30	20	50	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	<i>Залік, екзамен</i>
A	90 – 100	відмінно
B	81-89	добре
C	71-80	
D	61-70	задовільно
E	51-60	
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13.Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма.
2. Конспект лекцій.
3. Тестові завдання із дисципліни.
4. Методичні рекомендації щодо підготовки та виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Пенсійне забезпечення в Україні» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «**бакалавр**» спеціальності 232 Соціальне забезпечення галузь знань – 23 Соціальна робота/Укладачі: О. І. Кадикало, З. М. Комаринська,. – Львів: ЛНУ, 2022. – 39с.

14.Рекомендована література

Законодавство

1. Конституція України від 28.06.1996 р. *Вісник Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10 груд. 1971 р.

- № 322-VIII. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 49. Ст. 376.
 4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
 5. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 9 лип. 2003 р. № 1057-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 47. Ст. 372.
 6. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06 лип. 2005 р. № 2747-IV. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
 7. Податковий кодекс України : Закон України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
 8. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21 лист. 1992 р. № 2811-XII. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.
 9. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 1 чер. 2000 р. № 1768-III. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>.
 10. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 16 лист. 2000 р. № 2109-III. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>
 11. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23 вер. 1999 р. № 1105-XIV. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.
 12. Про захист персональних даних : Закон України від 01 черв. 2004 р. № 2297-VI. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.
 13. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 8 лип. 2010 р. № 2464-VI. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.
 14. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21 бер. 1991 р. № 875-XII. *Верховна Рада УРСР* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.
 15. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці й інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16 груд. 1993 р. № 3721-XII. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12>.
 16. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січ. 2019 р. № 2671-VIII. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>.

17. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22 жовт. 1993 р. № 3551-ХІІ. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12>.
18. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28 лют. 1991 р. № 796-ХІІ. *Верховна Рада УРСР* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12>.

Спеціальна література

19. Багрій В. Н. Значення «Теорії соціальної роботи» у професійній підготовці майбутніх соціальних працівників. URL: [доступуwww.irbis-nbuv.gov.ua](http://www.irbis-nbuv.gov.ua).
20. Головатий С. Тріада європейських цінностей – верховенство права, демократія, права людини – як основа українського конституційного ладу. *Право України*. 2015. №1. С. 13-92.
21. Горелов Д. Роль громадянського суспільства у реформуванні системи надання соціальних послуг населенню. URL: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/desember08/28.htm>.
22. Дубич К. В. Вступ до соціальної допомоги : навч. посіб. К.: Вид. дім «Слово», 2015. 224 с.
23. Кадикало О.І. Особливості нормативно-правового забезпечення соціального захисту окремих верств населення в Україні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2021. № 3.
24. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: монографія. К., 2015. 244 с.
25. Особливості правового регулювання накопичувальної системи пенсійного забезпечення в Україні: матеріали ХХІ Міжнародної науково-практичної конференції “Problems of practical application of innovations, methodology and expeience”, 15-16 квітня 2021р., Лісабон, Португалія
26. Правове регулювання соціального забезпечення: Навчально-методичний посібник/ Кадикало О. І., Комаринська З. М. – Л:УБС. 2021. 68 с.
27. Право соціального забезпечення в Україні : підручник / [О. М. Ярошенко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук О. М. Ярошенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 4-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2015. 455 с.
28. Право соціального забезпечення України : підручник / [Пилипенко П. Д. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. 4-те вид., перероб. і допов. Київ : Ін Юре, 2014. 476 с.
29. Соціальне забезпечення в Україні : навчальний посібник / кол. авторів; за ред. Кузнецової А.Я., Скринник З.Е., Семів Л.К. – Л. : Університет банківської справи, 2020. - 462с.
30. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / редкол.; за наук. ред. А. Я. Кузнецової, Л. К. Семів, З. Е. Скринник. К.: ДВНЗ «Університет банківської справи». 2019. 311 с. /Кадикало О.І., Розділ 5

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
2. <http://www.nbuv.gov.ua> — Національна бібліотека України ім. В.І.

Вернадського

3. <http://www.rada.kiev.ua> — Бібліотека Верховної Ради України
4. <http://www.scilib.uniy.kiev.ua> — бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
5. <http://www.ukma.kiev.ua> — наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія
6. <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/index.htm> - Форум права (електронне наукове фахове видання)
7. *Офіційне представництво Президента України // Режим доступу: www.president.gov.ua*
8. *Урядовий портал : єдиний портал органів виконавчої влади України // Режим доступу: www.kmu.gov.ua*
9. *Верховний Суд України: інформаційний сервер // Режим доступу: www.scourt.gov.ua*